

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 13 päivänä heinäkuuta 2022

711/2022

Lannoitelaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Tavoite

Tämän lain tavoitteena on korkealaatuisen kasvintuotannon, elintarvikkeiden laadun sekä ympäristön ja vesien tilan turvaamiseksi edistää hyvälaatuisten, turvallisten ja kasvintuotantoon sopivien lannoitevalmisteiden tarjontaa, lannoitevalmisteiden ja lannan asianmukaista käyttöä sekä tarvittavien tietojen antamista lannoitevalmisteiden ostajille ja käyttäjille.

2 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan lannoitevalmisteiden ja niiden ainesosien valmistukseen, markkinoille saattamiseen, käyttöön, varastointiin, kuljettamiseen, vientiin ja tuontiin. Tätä lakia sovelletaan lisäksi lannan käyttöön.

Tässä laissa säädetään lisäksi EU-lannoitevalmisteiden asettamista saataville markkinoilla koskevien sääntöjen vahvistamisesta ja asetusten (EY) N:o 1069/2009 ja (EY) N:o 1107/2009 muuttamisesta sekä asetuksen (EY) N:o 2003/2003 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/1009, jäljempänä *lannoitevalmisteasetus*, soveltamisalaan kuuluvien EU-lannoitevalmisteiden käytöstä, vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten hyväksymisestä ja nimeämisestä sekä asetuksen rikkomiseen sovellettavista seuraamuksista.

Tätä lakia ei sovelleta:

- 1) tutkimuslaitoksissa tehtäviin tieteellisiin ja tuotekehityksellisiin tarkoituksiin tehtäviin kokeisiin;
- 2) lannoitevalmisteiden kauttakululiikenteeseen.

HE 32/2022
MmVM 5/2022
EV 80/2022

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2019/1009 (32019R1009); EUVL L 170, 25.6.2019, s. 1

Suhde eräisiin säädöksiin

Lannoitevalmisteiden markkinavalvonnasta säädetään eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetussa laissa (1137/2016), jäljempänä *markkinavalvontalaki*.

Tuotteiden markkinoille saattamisesta säädetään lisäksi toisessa jäsenvaltiossa laillisesti kaupan pidettyjen tavaroiden vastavuoroisesta tunnustamisesta ja asetuksen (EY) N:o 764/2008 kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2019/515, jäljempänä *vastavuoroisesta tunnustamisesta annettu asetus*.

Kemikaalien rekisteröinnistä, arvioinnista, lupamenettelyistä ja rajoituksista säädetään kemikaalien rekisteröinnistä, arvioinnista, lupamenettelyistä ja rajoituksista (REACH), Euroopan kemikaaliviraston perustamisesta, direktiivin 1999/45/EY muuttamisesta sekä neuvoston asetuksen (ETY) N:o 793/93, komission asetuksen (EY) N:o 1488/94, neuvoston direktiivin 76/769/ETY ja komission direktiivien 91/155/ETY, 93/67/ETY, 93/105/EY ja 2000/21/EY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1907/2006, jäljempänä *REACH-asetus*. Kemikaalien luokituksista, merkinnöistä ja pakkaamisesta säädetään aineiden ja seosten luokituksista, merkinnöistä ja pakkaamisesta sekä direktiivien 67/548/ETY ja 1999/45/EY muuttamisesta ja kumoamisesta ja asetuksen (EY) N:o 1907/2006 muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1272/2008. Kemikaalilaissa (599/2013) säädetään Euroopan unionin kemikaalilainsäädännön täytäntöönpanosta sekä eräistä kemikaaleja koskevista kansallisista velvoitteista.

Vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden valmistuksesta, käsittelystä, käytöstä ja säilytyksestä säädetään vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetussa laissa (390/2005). Vaarallisten aineiden kuljetuksesta säädetään vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetussa laissa (719/1994). Räjähteiden lähtöaineiden markkinoille saattamisesta ja käytöstä, asetuksen (EY) N:o 1907/2006 muuttamisesta ja asetuksen (EU) N:o 98/2013 kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2019/1148, jäljempänä *lähtöaineasetus*, täydentävistä säännöksistä säädetään räjähteiden lähtöaineiden markkinoille saattamisesta ja käytöstä annetussa laissa (73/2021). Ammoniumnitraattilannoitteiden vaatimuksista säädetään REACH-asetuksen liitteessä XVII tiettyjen vaarallisten aineiden, seosten ja esineiden valmistuksen, markkinoille saattamisen ja käytön rajoituksista. REACH-asetuksessa säädetään, että markkinoille saatettavien yksi- tai moniravinteisten ammoniumnitraattia yli 28 painoprosenttia sisältävien lannoitteiden on täytettävä lannoitteista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 2003/2003, jäljempänä *lannoiteasetus*, liitteen III tekniset määräykset.

Lannoitevalmisteiden ainesosina käytettävien jätteiden ja teollisuuden sivutuotteiden käsittelyä, käyttöä ja hävittämistä koskevista vaatimuksista säädetään lisäksi terveydensuojelulaissa (763/1994), ympäristönsuojelulaissa (527/2014), jätelaissa (646/2011) ja jätteiden siirrosta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1013/2006. Maa-ainesten ottamisesta kuljetettavaksi, varastoitavaksi tai jalostettavaksi säädetään lisäksi maa-aineslaissa (555/1981).

Toimenpiteistä kasvinterveysriskien vähentämiseksi sekä kasvintuhoojien leviämisen estämisestä säädetään kasvinterveyslaissa (1110/2019). Haitallisten vieraslajien tuonnin ja leviämisen ennalta ehkäisemisestä ja hallinnasta sekä toimenpiteistä säädetään vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta annetussa laissa (1709/2015).

Muiden kuin ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläimistä saatavien sivutuotteiden käytöstä ja käsittelystä säädetään muiden kuin ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläimistä saatavien sivutuotteiden ja niistä johdettujen tuotteiden terveyssäännöistä sekä asetuksen (EY) N:o 1774/2002 kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1069/2009, jäljempänä *sivutuoteasetus*, ja eläimistä saatavista sivutuotteista annetussa laissa (517/2015). Eläintautien leviämisen ehkäisystä säädetään lisäksi

eläintautilaissa (76/2021). Eläimistä saataville sivutuotteille ja niistä johdetuille tuotteille asetettavista tuontiehtoista ja tuonnin valvonnasta säädetään lisäksi eläinten sekä eräiden tavaroiden tuontivalvonnasta annetussa laissa (1277/2019).

Muuntogeenisten organismien käytöstä suljetussa tilassa ja tarkoituksellisesta levittämisestä ympäristöön, sekä muuntogeenisten organismien käsittelyyn tarkoitettujen laitoksen tai toimitilan käyttöön otosta ja toiminnasta säädetään geeniteknikkalaissa (377/1995).

4 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *lannoitevalmisteella* lannoitteita, kalkitusaineita, maanparannusaineita, kasvualustoja, biostimulantteja sekä niiden seoksia;
- 2) *EU-lannoitevalmisteella* lannoitevalmisteasetuksen 2 artiklan 2 alakohdassa tarkoitettua EU-lannoitevalmistetta;
- 3) *lannoitteella* ainetta tai valmistetta, joka on tarkoitettu edistämään kasvien kasvua tai parantamaan sadon laatua ja jonka vaikutus perustuu ensisijaisesti kasvinravinteisiin;
- 4) *kalkitusaineella* ainetta tai valmistetta, joka sisältää kalsiumin tai magnesiumin oksideja, hydroksideja, karbonaatteja tai silikaatteja ja on tarkoitettu korjaamaan maaperän happamuutta;
- 5) *maanparannusaineella* ainetta tai valmistetta, jonka tarkoituksena on ylläpitää tai parantaa maaperän fysikaalisia tai kemiallisia ominaisuuksia, rakennetta tai biologista aktiivisuutta;
- 6) *kasvualustalla* kasvien ja sienten kasvatukseen tarkoitettua ainetta tai valmistetta, johon on tai voi olla lisätty muita lannoitevalmisteita ja joka on muu kuin paikan päällä oleva maa-aines;
- 7) *biostimulantilla* valmistetta, joka kiihdyttää kasvin ravinteidenottoa riippumatta tuotteen ravinnesisällöstä ja jonka ainoana tarkoituksena on parantaa yhtä tai useampaa seuraavista kasvin tai kasvin ritsosfääriin ominaisuuksista: ravinteiden hyväksikäytön tehokkuus, abioottisen stressin kestävyys, laatuominaisuudet tai maaperään tai ritsosfääriin sitoutuneiden ravinteiden saatavuus;
- 8) *lannoitevalmisteiden seoksella* valmistetta, joka koostuu kahdesta tai useammasta lannoitevalmisteesta ja jonka jokainen seoksen osana oleva lannoitevalmiste täyttää kyseiselle tuoteluokalle asetetut vaatimukset;
- 9) *lannalla* sivutuoteasetuksen 3 artiklan 20 alakohdassa tarkoitettua lantaa;
- 10) *jätteellä* jätelain 5 §:ssä tarkoitettua jätettä;
- 11) *sivutuotteella* jätelain 5 a §:ssä tarkoitettua sivutuotetta;
- 12) *eläimistä saatavalla sivutuotteella* sivutuoteasetuksen 3 artiklan 1 alakohdassa tarkoitettuja eläimistä saatavia sivutuotteita;
- 13) *haitallisella aineella, yhdisteellä ja eliöllä* sellaisia lannoitevalmisteissa tai niiden ainesosissa esiintyviä aineita, yhdisteitä tai eliöitä, jotka voivat aiheuttaa terveydellistä tai muuta haittaa tai vaaraa ihmisille, eläimille, kasveille, maaperälle taikka muulle ympäristölle;
- 14) *asettamisella saataville markkinoilla* lannoitevalmisteen toimittamista Euroopan unionin markkinoille liiketoiminnan yhteydessä jakelua tai käyttöä varten maksua vastaan tai maksutta;
- 15) *markkinoille saattamisella* lannoitevalmisteen asettamista ensimmäistä kertaa saataville Euroopan unionin markkinoilla;
- 16) *tuonnilla* tuontia muista kuin Euroopan unionin jäsenvaltioista;
- 17) *viennillä* vientiä muihin kuin Euroopan unionin jäsenvaltioihin;

18) *valmistajalla* luonnollista tai oikeushenkilöä, joka valmistaa taikka suunnitteluttaa tai valmistuttaa lannoitevalmistetta ja pitää kyseistä lannoitevalmistetta kaupan omalla nimellään tai tavaramerkillään;

19) *talouden toimijalla* valmistajaa, valtuutettua edustajaa, tuojaa ja jakelijaa;

20) *jakelijalla* muuta sellaista toimitusketjuun kuuluvaa luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä kuin valmistajaa tai tuojaa, joka asettaa lannoitevalmisteen saataville markkinoilla;

21) *maa- ja puutarhataloudella* maatalous-, puutarha- ja peltoenergiakasvien viljelyä sekä pellon muuta maatalouskäyttöä;

22) *viher- ja ympäristörakentamisella* julkisten ja yksityisten ulkoalueiden rakentamista;

23) *viheralueiden kunnossapidolla* julkisten ja yksityisten ulkoalueiden korjaus-, hoito- ja käyttötehtäviä.

Mitä tässä laissa säädetään Euroopan unionista tai Euroopan unionin jäsenvaltioista, koskee myös Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen edellyttämässä laajuudessa Euroopan talousaluetta ja sen jäsenvaltioita.

2 luku

Lannoitevalmisteita koskevat säännökset

5 §

Lannoitevalmisteiden yleiset vaatimukset

Lannoitevalmisteiden tulee olla tämän lain tai lannoitevalmisteita koskevan Euroopan unionin lainsäädännön vaatimusten mukaisia. Lannoitevalmisteita voidaan lisäksi asettaa saataville markkinoilla vastavuoroisesta tunnustamisesta annetun asetuksen perusteella, kun ne ovat laillisesti kaupan toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa. Lannoitevalmisteele, joka asetetaan saataville markkinoilla Suomessa vastavuoroisen tunnustamisen perusteella, on haettava ennakkoon lupa Ruokavirastolta 15 §:n mukaisesti.

Lannoitevalmisteiden on oltava turvallisia ja käyttötarkoitukseensa sopivia. Lannoitevalmiste ei saa sisältää sellaisia määriä haitallisia aineita, yhdisteitä tai eliöitä, että sen käyttöohjeiden mukaisesta käytöstä voi aiheutua vaaraa ihmisten tai eläinten terveydelle tai turvallisuudelle, kasvien terveydelle taikka ympäristölle.

6 §

Fosforin käyttö

Lannoitevalmisteiden ja lannan sisältämän fosforin käytön on perustuttava maa- ja puutarhataloudessa kasvin tarpeeseen maan fosforiluokka huomioiden.

Toimijan, joka elinkeinotoimintaansa liittyen käyttää maa- ja puutarhataloudessa tai viher- ja ympäristörakentamisessa lannoitevalmisteita tai lantaa on pidettävä lannoituksesta tiedostoa ja pyydettyä toimitettava tiedot valvontaviranomaiselle. Tiedoston tulee sisältää paikat, joihin lannoitevalmisteita tai lantaa on levitetty, lannoitevalmisteiden ja lannan sisältämän fosforin määrät sekä ajankohta, jolloin lannoitevalmisteita tai lantaa on levitetty. Tiedosto on säilytettävä viiden vuoden ajan sen vuoden lopusta, jolloin lannoitevalmistetta tai lantaa on levitetty.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä lannoitevalmisteiden ja lannan sisältämän fosforin käytöstä sekä tiedostojen sisällöstä ja järjestämisestä.

Lannoitevalmisteiden tuotevaatimukset

Lannoitevalmiste on koostettava yksinomaan sellaisista ainesosista, jotka täyttävät kansallisen lainsäädännön tai lannoitevalmisteasetuksen liitteen II mukaisen ainesosaluokan aineosien yleisiä laatu- ja käsittelykriteereitä koskevat vaatimukset.

Lannoitevalmiste on lisäksi täytettävä kyseisen lannoitevalmisteiden tuoteluokan tai, jos kyseessä on lannoitevalmisteiden seos, tuoteluokkien vaatimukset. Lannoitevalmisteiden kansallisia tuoteluokkia ovat epäorgaaniset lannoitteet, orgaaniset lannoitteet, orgaaniset kivennäislannoitteet, kalkitusaineet, orgaaniset maanparannusaineet, epäorgaaniset maanparannusaineet, kasvualustat, biostimulantit ja lannoitevalmisteiden seokset.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä kansallisten lannoitevalmisteiden tuoteluokkien laatuvaatimuksista, ainesosaluokista sekä niiden laatu- ja käsittelyvaatimuksista ja lannoitevalmisteiden ja lannan käytöstä.

Ainesosaluettelo

Ruokavirasto päättää ainesosien sisällyttämisestä ainesosaluetteloon. *Ainesosalla* tarkoitetaan kaikkia aineita, joita käytetään lannoitevalmisteiden valmistukseen, lisätään lannoitevalmisteeseen tai muodostuu lannoitevalmisteiden valmistuksen yhteydessä. Epäpuhauksia ei pidetä ainesosana. Luettelo sisältää tiedot ainesosasta sekä sen alkuperästä, ominaisuuksista ja tuotantoprosessista tai käsittelymenetelmästä.

Uuden ainesosan sisällyttämistä luetteloon haetaan Ruokavirastolta. Hakemuksessa on oltava:

- 1) ehdotus uudesta ainesosasta;
- 2) selvitys 3 momentissa säädettyjen edellytysten täyttymisestä;
- 3) ehdotus soveltuvasta ainesosaluokasta;
- 4) kuvaus alkuperästä;
- 5) kuvaus tuotantoprosessista tai käsittelymenetelmästä;
- 6) selvitys keskeisestä kemiallisesta ja biologisesta koostumuksesta sekä fysikaalisista ominaisuuksista;
- 7) näytteenotto- ja analyysimenetelmät keskeisten ominaisuuksien mittaamiseksi;
- 8) hakijan yhteystiedot.

Kansalliseen lannoitevalmisteiden ainesosaluokkaan voidaan lisätä uusia ainesosia jos:

- 1) niistä valmistettu lannoitevalmiste ei aiheuta riskejä ihmisten, eläinten tai kasvien terveydelle, turvallisuudelle taikka ympäristölle;
- 2) ne parantavat kasvien kasvua tai kasvuolosuhteita taikka lannoitevalmisteiden käytettävyyttä.

Ruokavirasto päättää ainesosan poistamisesta ainesosaluettelosta, jos ainesosa ei täytä Euroopan unionin lainsäädännön, kansallisen lainsäädännön tai tämän pykälän 3 momentin mukaisia vaatimuksia taikka ilmenee, että hakemuksessa annetut tiedot ovat olleet virheellisiä tai puutteellisia. Jos hakemuksessa annetut tiedot ovat olleet virheellisiä tai puutteellisia, ainesosan poistamisen sijasta Ruokavirasto voi muuttaa ainesosaluetteloa, jos puute tai virhe on mahdollista korjata.

Hakemusmenettelystä ja ainesosaluettelon sisällöstä voidaan antaa tarkempia säännöksiä maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

9 §

Merkintävaatimukset

Lannoitevalmisteesta on annettava kirjallisesti tiedot sen tuoteluokasta tai -luokista, määrästä, ominaisuuksista, käyttöohjeesta, varastointiohjeesta, ainesosista, erätunnisteesta sekä valmistajasta tai tuojasta. Pakatuissa lannoitevalmisteissa tietojen on oltava pakkaukseen kiinnitetyssä tuoteselosteessa tai jos lannoitevalmiste toimitetaan ilman pakkausta, vaaditut tiedot on annettava lannoitevalmisteen mukana seuraavassa asiakirjassa. Tiedot on annettava erillään muista lannoitevalmisteesta annettavista tiedoista. Ominaisuuksia, jotka alittavat tämän lain minimivaatimukset, ei saa ilmoittaa.

Lannoitevalmisteiden merkintöjen on oltava ainakin suomen ja ruotsin kielellä. Yksikielisissä kunnissa markkinoilla saataville asetettavien lannoitevalmisteiden osalta voidaan kuitenkin käyttää tämän kunnan kielellä olevia yksikielisiä merkintöjä. Irtotavarana toimitettavan lannoitevalmisteen, jonka talouden toimija toimittaa suoraan ammattikäyttäjälle, merkinnät voidaan tehdä kyseisen käyttäjän omalla kielellä, joko suomeksi tai ruotsiksi.

Markkinoille saatettavien lannoitevalmisteiden fosfori-, kalium-, kalsium-, natrium-, magnesium- ja rikkipitoisuus on ilmoitettava tuoteselosteessa alkuaineina, mutta ne voidaan lisäksi ilmoittaa oksideina lannoitevalmisteasetuksen liitteen III mukaisesti.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset tuoteluokakohtaisista merkintävaatimuksista, ilmoitustavasta ja lannoitevalmisteen ominaisuuksien sallituista poikkeamista.

10 §

Lannoitevalmisteista annettavia tietoja koskevat yleiset vaatimukset

Muiden kuin 9 §:ssä tarkoitettujen tietojen on oltava seuraavien vaatimusten mukaisia:

- 1) niillä ei saa johtaa käyttäjää harhaan;
- 2) niiden on oltava tarkistettavissa;
- 3) niissä ei saa esittää väitteitä, jollei niissä viitata lainsäädäntöön tai selkeästi yksilöityihin standardeihin tai järjestelmiin, joiden mukainen lannoitevalmiste on;
- 4) niissä ei saa esittää väitteitä siitä, että lannoitevalmiste ehkäisee tai hoitaa kasvitautia tai suojelee kasveja haitallisilta organismeilta.

11 §

Pakkausvaatimukset

Lannoitevalmiste voidaan saattaa markkinoille irtotavarana tai pakattuna. Lannoitevalmisteen pakkaus on suljettava tiiviisti ja sellaisella tavalla tai välineellä, että pakkausta avattaessa kiinnitys, kiinnityssulkija tai itse pakkaus vaurioituu korjauskelvottomaksi. Pakkauksessa saa käyttää myös venttiilisäkkiä.

Lannoitevalmisteiden pakkauksessa on lisäksi noudatettava lannoitevalmisteasetusta ja sivutuoteasetusta.

3 luku

Toiminnan harjoittaminen

12 §

Talouden toimijan luotettavuus

Talouden toimijan on oltava luotettava. Toimijaa ei pidetä luotettavana, jos:

1) toimija on kuluva tai kolmen arviota edeltäneen kalenterivuoden aikana toiminnassaan toistuvasti osoittanut ilmeistä piittaamattomuutta lannoitevalmisteiden turvallisuuden varmistamista tai lannoitevalmistesäännösten noudattamista kohtaan;

2) toimija on kuluva tai kolmen arviota edeltäneen kalenterivuoden aikana olennaisesti laiminlyönyt veroihin, lakisääteisiin eläke-, tapaturma- tai työttömyysvakuutusmaksuihin taikka Tullin perimiin maksuihin liittyvien rekisteröitymis-, ilmoitus- tai maksuvelvollisuuksien hoitamisen; tai

3) toimijalla on maksukykyyn nähden vähäistä suurempia velkoja perittävänä ulosotossa tai velkoja, jotka on palautettu ulosotosta varattomuusestetodistuksin.

Jos talouden toimija on oikeushenkilö, vaatimus luotettavuudesta koskee toimitusjohtajaa ja hänen sijaistaan, hallituksen jäsentä ja varajäsentä, hallintoneuvoston ja siihen rinnastettavan toimielimen jäsentä ja varajäsentä, vastuunalaista yhtiömiestä sekä muuta ylimpään johtoon kuuluvaa. Vaatimus luotettavuudesta koskee myös henkilöä, jolla on suoraan tai välillisesti vähintään 25 prosenttia osakeyhtiön osakkeista tai osakkeiden tuotamasta äänivallasta taikka vastaava omistus- tai määräämisvalta, jos kyseessä on muu yhteisö kuin osakeyhtiö.

Luotettavuuden arvioimiseksi voidaan 1 momentissa tarkoitettut seikat selvittää sellaisista yritys- ja yhteisötietolain (244/2001) 3 §:ssä tarkoitetuista rekisteröidyistä yrityksistä ja yhteisöistä, jotka välittömästi tai välillisesti kytkeytyvät talouden toimijaan tai tämän pykälän 2 momentissa tarkoitettuihin henkilöihin.

13 §

Toiminnan järjestäminen

Talouden toimijan on järjestettävä toimintansa siten, että toiminnalle ja lannoitevalmisteille säädetty vaatimukset täyttyvät eikä toiminnasta aiheudu vaaraa ihmisten tai eläinten terveydelle tai turvallisuudelle, kasvien terveydelle taikka ympäristölle. Tuotaessa lannoitevalmisteita talouden toimijalla tulee olla vähintään Suomeen sijoittunut valtuutettu edustaja.

Talouden toimijalla on oltava asianmukaiset tilat, laitteet ja kalusto lannoitevalmisteiden ja niiden ainesosien valmistukseen, säilytykseen ja kuljetukseen. Talouden toimijan on noudatettava riittävää huolellisuutta ja varovaisuutta lannoitevalmisteiden ja niiden ainesosien käsittelyssä, käytössä, kuljetuksessa ja varastoinnissa terveys-, turvallisuus- ja ympäristöhaittojen ehkäisemiseksi.

14 §

Ilmoitusvelvollisuus

Talouden toimijan, joka valmistaa, tuo tai saattaa markkinoille toisesta Euroopan unionin jäsenvaltiosta tuomiaan lannoitevalmisteita, on tehtävä Ruokavirastolle ilmoitus toiminnastaan, toiminnassa tapahtuvista olennaisista muutoksista ja toimintansa lopettamisesta. Ilmoitus on tehtävä kirjallisesti ennen ilmoitettavan toiminnan aloittamista tai lopettamista.

Ilmoituksessa on oltava:

- 1) talouden toimijan nimi ja osoite sekä muut yhteystiedot;
- 2) talouden toimijan yritys- ja yhteisötunnus tai, jos sitä ei ole, henkilötunnus tai tilatunnus;
- 3) tieto toiminnan luonteesta tai sen olennaisesta muuttamisesta;
- 4) tieto valmistettavista, tuotavista tai markkinoille asetettavista lannoitevalmisteiden tuoteluokista.

Ilmoitusvelvollisuus ei kuitenkaan koske talouden toimijoita niiltä osin, kun ne harjoittavat tukku- tai vähittäiskauppatoimintaa.

Talouden toimijan, joka valmistaa tämän lain mukaisia lannoitevalmisteita, on varattava valvontaviranomaiselle tilaisuus tarkastuksen suorittamiseen ennen toiminnan aloittamista.

Edellä 1 momentissa tarkoitettun talouden toimijan on ilmoitettava kerran vuodessa Ruokavirastolle sen antamien ohjeiden mukaisesti tiedot lannoitevalmisteiden valmistusmääristä, lannoitevalmisteiden valmistukseen käytetyistä ainesosista sekä markkinoille saatetuista, tuotavista ja vietävistä lannoitevalmisteista ja niiden määristä, ravinnesisällöstä, haitallisten aineiden pitoisuuksista sekä niiden käyttökohteista.

Tarkemmat säännökset 1 ja 2 momentissa tarkoitetuista toiminnan luonnetta koskevista ilmoitettavista tiedoista ja ilmoitusmenettelystä annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

15 §

Ennakkolupaa koskeva hakemus

Lannoitevalmisteille, jotka asetetaan saataville markkinoille vastavuoroisen tunnustamisen perusteella, on haettava ennakkoon lupa Ruokavirastolta. Lannoitevalmistetta ei saa asettaa saataville markkinoilla Suomessa ennen Ruokaviraston päätöstä.

Hakemuksessa on oltava:

- 1) talouden toimijan nimi ja osoite sekä muut yhteystiedot;
- 2) tiedot, joiden perusteella voidaan osoittaa tuotteen olevan laillisesti markkinoilla vastavuoroisesta tunnustamisesta annetussa asetuksessa tarkoitettulla tavalla;
- 3) tiedot valmistuksessa käytetyistä ainesosista ja niiden alkuperästä;
- 4) akkreditoidun vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen myöntämä testausseleste tai sertifikaatti, joka sisältää tiedot tuotteen koostumuksesta sekä mahdollisista haitallisista aineista ja eliöistä;
- 5) kuvaus valmistusmenetelmästä;
- 6) tuoteseloste;
- 7) eläimistä saatavia sivutuotteita sisältävien lannoitevalmisteiden osalta sivutuoteasetuksen mukainen laitoksen hyväksyntänumero.

Lupa on myönnettävä, jos hakemuksen perusteella todetaan, että lannoitevalmiste on laillisesti markkinoilla eikä kyseessä ole jätettä sisältävä lannoitevalmiste eikä se sisällä sellaisia määriä haitallisia aineita, yhdisteitä tai eliöitä, että sen käyttöohjeiden mukaisesta käytöstä voi aiheutua vaaraa ihmisten tai eläinten terveydelle tai turvallisuudelle, kasvien terveydelle taikka ympäristölle.

16 §

Tiedoston pitämistä ja jäljitettävyyttä koskevat vaatimukset

Talouden toimijan, joka valmistaa, saattaa markkinoille tai tuo lannoitevalmisteita on pidettävä toiminnastaan ajan tasalla olevaa eräkohtaista tiedostoa, josta voidaan tarvittaessa selvittää valvontaa varten tarpeelliset tiedot. Tiedot on säilytettävä viiden vuoden ajan sen vuoden lopusta, kun lannoitevalmiste on saatettu markkinoille. Tiedostoon on merkittävä lannoitevalmisteiden ja niiden ainesosien ostot ja alkuperä, kuinka paljon lannoitevalmisteita ja niiden ainesosia on käsitelty ja valmistettu, lannoitevalmisteiden myynnit ja muut luovutukset sekä varastointipaikat. Tiedostoon on lisäksi merkittävä tuotujen ja viettyjen lannoitevalmisteiden määrät.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu tiedostonpitovelvollisuus ei koske talouden toimijaa, joka harjoittaa yksinomaan tukku- tai vähittäiskauppatoimintaa. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tiedoston sisällöstä ja järjestämisestä.

Laatujärjestelmä

Valmistajan on otettava käyttöön laatujärjestelmä, jonka avulla varmistetaan, että lannoitevalmisteet ovat lainsäädännön vaatimusten mukaisia. Laatujärjestelmästä on laadittava kirjallinen kuvaus. Valmistajan on huolehdittava siitä, että valmistukseen ja käsittelyyn osallistuvat työntekijät ovat tietoisia laatujärjestelmästä.

Laatujärjestelmän on katettava valmistusta, laadunvalvontaa ja laadunvarmistusta koskevat tekniikat, prosessit ja toimenpiteet. Laatujärjestelmän on lisäksi katettava ennen valmistusta, valmistuksen aikana ja valmistuksen jälkeen tehtävät tarkastukset ja testit sekä niiden suoritusetiheys. Laatujärjestelmä on pyydettyessä toimitettava Ruokavirastolle.

Ruokavirasto on velvollinen antamaan neuvoja laatujärjestelmän laatimisessa ja toteuttamisessa. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset laatujärjestelmän sisällöstä.

Koe- ja tutkimustoiminta

Ruokavirasto voi myöntää luvan muualla kuin tutkimuslaitoksissa suoritettaviin tutkimus- ja kehitystarkoituksiin suoritettaviin kokeisiin, jotka edellyttävät sellaisen lannoitevalmisteen, joka ei ole lannoitevalmisteasetuksen tai tämän lain mukainen tai asetettu saataville markkinoilla vastavuoroisen tunnustamisen perusteella, levittämistä ympäristöön.

Lupaa haettaessa on ilmoitettava Ruokavirastolle tiedot kokeessa käytettävästä valmisteesta, sen käyttötarkoituksesta ja käyttömäärästä, kokeen laajuudesta ja kestosta sekä arvioituista ympäristövaikutuksista. Luvan hakijan on nimettävä kokeelle vastuuhenkilö.

Lupa myönnetään, jos arvioidaan, ettei kokeesta ole todennäköisiä haitallisia vaikutuksia ihmisten, eläinten tai kasvien terveydelle tai ympäristölle, hakijalla on käytettävissään kokeen suorittamiseksi asianmukaiset testauspaikat ja koe suoritetaan valvotuissa oloissa käyttäen rajoitettuja määriä valmistetta rajoitetulla alueella.

Koe on keskeytettävä, jos kokeen aikana ilmenee, että valmisteella on sellaisia merkittäviä haitallisia vaikutuksia ihmisten, eläinten tai kasvien terveydelle tai ympäristölle, joita ei ole voitu arvioida lupaa myönnettäessä tai 2 momentissa tarkoitettua ilmoitusta tehtäessä. Kokeen keskeyttämisestä on ilmoitettava viipymättä Ruokavirastolle.

Ruokavirasto voi peruuttaa myönnetyn koeluvan, jos ilmenee, että valmisteella on merkittäviä haitallisia vaikutuksia ihmisten, eläinten tai kasvien terveydelle tai ympäristölle taikka koeluvan haltija rikkoo olennaisella tavalla lupaehtoja.

Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitokset*Ilmoittamisesta vastaava viranomainen*

Lannoitevalmisteasetuksen 21 artiklassa tarkoitettu vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen ilmoittamisesta sekä hyväksymisestä ja nimeämisestä vastaava viranomainen on Ruokavirasto.

20 §

Ilmoitetun vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen hyväksymistä koskeva hakemus

Suomeen sijoittautuneen vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen on haettava ilmoitetuksi laitokseksi hyväksymistä ja nimeämistä Ruokavirastolta. Vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksia koskevista vaatimuksista säädetään lannoitevalmisteasetuksen 24 artiklassa.

Hakemukseen on liitettävä tiedot ja todistukset vaatimustenmukaisuuden arviointilaitokselta edellytettävien arviointimenettelyjä koskevien vaatimusten täyttymisestä niiden EU-lannoitevalmistetyyppien tai tuoteluokkien osalta, joiden osalta laitos katsoo olevansa pätevä. Lisäksi hakemukseen on liitettävä Turvallisuus- ja kemikaaliviraston akkreditointiyksikön FINAS-akkreditointipalvelun antama akkreditointitodistus, siitä että vaatimustenmukaisuuden arviointilaitos täyttää lannoitevalmisteasetuksen vaatimukset.

Ilmoitetun vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen tai sen käyttämän tytäryhtiön tai alihankkijan henkilöstöön sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä lannoitevalmisteasetuksessa tarkoitettuja tehtäviä hoidettaessa. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

21 §

Ilmoitetuksi laitokseksi hyväksyminen ja hyväksymisen rajaaminen tai peruuttaminen

Ruokavirasto hyväksyy ja nimeää vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen ilmoitetuksi laitokseksi, jos vaatimustenmukaisuuden arviointilaitos täyttää lannoitevalmisteasetuksessa säädettyt vaatimukset eikä mainitun asetuksen 28 artiklan 4 kohdassa tarkoitettuja vastalauseita ole esitetty.

Hyväksymispäätöksessä määritellään ilmoitetun vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen pätevyysalue, vahvistetaan laitoksen valvontaan liittyvät järjestelyt sekä asetetaan tarvittaessa sellaisia laitoksen toimintaa koskevia vaatimuksia, rajoituksia ja ehtoja, joilla varmistetaan tehtävien asianmukainen suorittaminen.

Hyväksymisen rajaamisesta ja peruuttamisesta säädetään lannoitevalmisteasetuksen 30 artiklassa.

5 luku

Viranomaiset ja niiden tehtävät

22 §

Ruokavirasto

Lannoitevalmisteasetuksen ja tämän lain täytäntöönpanosta sekä lannoitevalmisteasetuksen ja tämän lain noudattamisen valvonnasta ja valvonnan järjestämisestä vastaa Ruokavirasto.

23 §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset valvovat Ruokaviraston ohella lannoitevalmisteita toimialueellaan.

711/2022

24 §

Tulli

Lannoitevalmisteiden tuontia valvoo Ruokaviraston ohella Tulli.

25 §

Valtuutetut tarkastajat

Ruokavirasto voi käyttää tarkastus- ja valvontatehtävissä apunaan tehtävään kirjallisesti valtuuttamiaan tarkastajia, jotka toimivat viraston valvonnassa. Tarkastusten perusteella mahdollisesti tehtävät hallinnolliset päätökset tekee Ruokavirasto. Tarkastajalla tulee olla tehtävän hoitamiseksi riittävä lannoitevalmisteita koskeva tai muu lain noudattamisen valvonnan kannalta tarvittava ammattitaito. Valtuutetun tarkastajan tulee vaadittaessa esittää kirjallinen selvitys valtuutuksestaan toimijalle.

Ruokavirasto voi peruuttaa myöntämänsä valtuuden, jos valtuutettu tarkastaja tai näyteenottaja laiminlyö viraston määräämien ehtojen noudattamisen tai muutoin olennaisella tavalla rikkoo tehtäviin liittyviä velvoitteitaan.

Valtuutettuun tarkastajaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen suorittaessaan tämän lain mukaisia tehtäviä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa.

26 §

Ulkopuolisen asiantuntijan käyttö

Ruokavirastolla on oikeus käyttää ulkopuolisia asiantuntijoita lannoitevalmisteiden vaatimustenmukaisuuden tutkinnassa, testaamisessa ja arvioimisessa. Ulkopuolisella asiantuntijalla tulee olla tehtävien edellyttämä asiantuntemus ja pätevyys.

Ulkopuoliseen asiantuntijaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä silloin, kun hän hoitaa tässä pykälässä tarkoitettuja tehtäviä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske ulkopuolisen asiantuntijan käyttöä markkina- valvonnassa, josta säädetään markkina- valvontalain 14 §:ssä.

6 luku

Valvonta

27 §

Valvonnan järjestämisen yleiset periaatteet

Lannoitevalmisteita on valvottava tasapuolisesti ja säännöllisesti. Valvontaa on tehostettava, jos on epäiltävissä, että lannoitevalmiste tai sen ainesosa taikka talouden toimijan toiminta ei täytä tässä laissa säädettyjä vaatimuksia. Valvontatoimenpiteiden on oltava tarkoituksenmukaisia ja ne on kohdistettava kaikkiin lannoitevalmisteiden tuotanto-, valmistus- ja jakeluvaiheisiin sekä käyttöön.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä valvonnan järjestämisestä.

Ennakkoilmoitus

Talouden toimijan on ilmoitettava lannoitevalmisteen tuonnista ennen erän vastaanottamista Ruokavirastolle mahdollista näytteenottoa varten.

Ennakkoilmoituksessa on oltava seuraavat tiedot:

- 1) tuojan nimi ja osoite;
- 2) tuojan yritys- tai yhteisötunnus tai, jos sitä ei ole, henkilötunnus tai tilatunnus;
- 3) lannoitevalmisteen nimi ja tuoteluokka;
- 4) erän määrä;
- 5) lähtömaa;
- 6) Suomen alueelle saapumisen ajankohta ja paikka;
- 7) tuontitapa.

Suomeen tuotava lannoitevalmistetta sisältävä erä voidaan Ruokaviraston määräyksestä säilyttää Tullin valvonnassa Ruokaviraston hyväksymässä paikassa siihen saakka, kunnes Ruokavirasto on saanut riittävän selvityksen siitä, että tässä laissa säädetty vaatimukset täyttyvät.

Ennakkoilmoitusvaatimus ei koske EU-lannoitevalmisteita.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, mitä tietoja lannoitevalmisteita sisältävästä erästä on ilmoitettava sekä siitä, milloin ja miten ennakkoilmoitus on tehtävä.

Valvontasuunnitelma ja raportointi

Ruokavirasto laatii vuosittain suunnitelman valvonnan järjestämiseksi sekä raportin valvonnan toteutumisesta.

Valvontasuunnitelmassa on määritettävä suoritettavat tarkastukset, valvontakohdetyypit ja tarkastusten määrät. Vuosiraportoinnin tulee sisältää lannoitevalmisteiden valvonnan kannalta olennaiset tulokset.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske markkinavalvonnasta laadittavaa valvontasuunnitelmaa, josta säädetään markkinavalvontalain 7 §:ssä.

Tarkastusoikeus

Valvontaviranomaisella ja valtuutetuilla tarkastajilla on oikeus päästä paikkoihin, joissa lannoitevalmisteita tai niiden ainesosia sekä niitä koskevia asiakirjoja käsitellään, käytetään tai säilytetään, tarkastaa kuljetusvälineitä, talouden toimijan kirjanpitoa ja 6 ja 16 §:ssä tarkoitettua tiedostoa sekä ottaa maksutta tarpeellisia näytteitä maaperästä, lannoitevalmisteista ja niiden ainesosista.

Pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyissä tiloissa tarkastuksen ja näytteenoton saa tehdä vain viranomainen. Tällaisessa tilassa tarkastus ja näytteenotto saadaan tehdä vain, jos tarkastuksen tekeminen on välttämätöntä tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi ja on perusteltua syytä epäillä jonkun syyllistyneen tässä laissa rangaistavaksi säädettyyn menettelyyn ja tarkastus on välttämätön rikoksen selvittämiseksi.

Sen lisäksi, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, tarkastuksessa on noudatettava hallintolain (434/2003) 39 §:ää.

Näytteenotto ja testaaminen on tehtävä käyttäen yhdenmukaistettuja standardeja tai jos niitä ei ole, kansainvälisesti hyväksytyillä standardimenetelmällä taikka jos niitä ei ole, yhtä pätevällä lannoitevalmisteiden analysointiin ja näytteenottoon validoidulla menetelmällä.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tarkastus- ja valvontamenettelyistä sekä näyttöiden ottamisesta ja tutkimisesta.

Mitä 1 momentissa säädetään ei koske markkinavalvonnassa tapahtuvia tarkastuksia, joista säädetään markkinavalvontalain 9 §:ssä. Poiketen siitä, mitä markkinavalvontalain 9 §:ssä säädetään, markkinavalvontaviranomaisella on oikeus ottaa maksutta tarpeellisia näyttöitä myös markkinavalvontalain mukaisessa valvonnassa.

31 §

Viranomaisen tiedonsaantioikeus

Valvontaviranomaisella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä valvonnan suorittamiseksi välttämättömät tiedot valtion ja kunnan viranomaisilta, talouden toimijoilta ja muilta, joita tässä laissa tai Euroopan unionin lainsäädännössä säädettyt velvoitteet koskevat. Myös valtuutetuilla tarkastajilla on sama tiedonsaantioikeus valvonnan suorittamiseksi välttämättömien tietojen osalta.

Valvontaviranomaisella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada muulta viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitavalta tietoja talouden toimijan veroihin, lakisääteisiin eläke-, tapaturma- tai työttömyysvakuutusmaksuihin tai Tullin perimiin maksuihin liittyvien rekisteröitymis-, ilmoitus- ja maksuvelvollisuuksien hoitamisesta, toiminnasta, taloudesta sekä kytkennöistä, jotka ovat välttämättömiä 12 §:ssä tarkoitetun luotettavuuden selvittämiseksi tai 40 §:ssä tarkoitettua rekisteröinnin keskeyttämistä tai peruuttamista varten.

Ruokavirastolla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä valvonnan suorittamiseksi lannoitevalmisteasetuksen 34 artiklassa tarkoitetut välttämättömät tiedot sellaiselta ilmoitetulta vaatimuksenmukaisuuden arviointilaitokselta, jota mainitussa asetuksessa säädetty velvoitteet koskevat.

32 §

Koneellinen allekirjoitus

Tämän lain ja lannoitevalmisteasetuksen nojalla tehty päätös sekä asiaan liittyvät asiakirjat voidaan allekirjoittaa koneellisesti.

33 §

Valvontarekisteri

Valvontaa varten pidetään valtakunnallista rekisteriä 14 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin ilmoitusvelvollisista talouden toimijoista. Rekisteriin sovelletaan ruokahallinnon tietovarannosta annettua lakia (560/2021) ellei tässä pykälässä muuta mainita. Ruokavirasto on valvontarekisterin rekisterinpitäjä.

Rekisteriin merkitään:

- 1) talouden toimijan nimi ja osoite sekä muut yhteystiedot toimipaikkakohtaisesti;
- 2) talouden toimijan yritys- ja yhteisötunnus tai, jos sitä ei ole, henkilötunnus tai tilätunnus;
- 3) tieto toiminnan luonteesta tai sen olennaisesta muuttamisesta;
- 4) tieto valmistettavien tai markkinoitavien lannoitevalmisteiden tuoteluokista ja EU-lannoitevalmisteiden toimintaperusteisista tuoteluokista;
- 5) tiedot valvontaviranomaisen suorittamista tarkastuksista ja niiden tuloksista sekä muut valvonnassa tarvittavat tiedot;
- 6) tiedot tämän lain ja sen nojalla annettujen määräysten ja kieltojen rikkomisesta ja valvontaviranomaisen määräämistä seuraamuksista.

Tiedot poistetaan rekisteristä kolmen vuoden kuluessa siitä, kun talouden toimija on ilmoittanut Ruokavirastolle toimintansa lopettamisesta tai talouden toimijan toiminta on loppunut. Tietoa ei kuitenkaan poisteta, jos tiedon säilyttäminen on välttämätöntä lakiin perustuvan tehtävän hoitamiseksi, vireillä olevan asian takia tai Euroopan unionin tai muun lainsäädännön mukaisen tarkastuksen suorittamiseksi taikka jos Euroopan unionin lainsäädännössä edellytetään tiedon säilyttämistä. Tieto on poistettava rekisteristä välittömästi sen jälkeen, kun käsittelylle ei ole laissa säädettyä perustetta.

34 §

Viranomaisen oikeus oma-aloitteisesti luovuttaa tietoja

Sen lisäksi, mitä ruokahallinnon tietovarannosta annetun lain 8 §:ssä säädetään tietojen luovuttamisesta, valvontaviranomainen saa lisäksi omasta aloitteestaan luovuttaa salassapitosäännösten estämättä valvontaa suorittaessa saatuja tietoja ympäristönsuojelulaissa tarkoitetulle viranomaiselle, jos tiedot ovat välttämättömiä ympäristönsuojelua koskevia lakisäätteisiä valvontatehtäviä varten.

35 §

Valvonnan tulosten julkaiseminen

Ruokavirasto julkaisee internetsivuillaan vuosittain 29 §:ssä tarkoitetun raportin valvonnan toteutumisesta. Salassa pidettäviä tietoja ei kuitenkaan saa julkaista.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä valvonnan tulosten julkaisemisesta.

7 luku

Hallinnolliset pakkokeinot ja seuraamukset

36 §

Määräys

Jos talouden toimija ei noudata tätä lakia tai lannoitevalmiste ei täytä tässä laissa säädettyjä vaatimuksia, valvontaviranomainen voi määrätä talouden toimijan asian laatuun nähden riittävässä määräajassa täyttämään velvollisuutensa tai korjaamaan kyseinen vaatimustenvastaisuus. Mitä tässä pykälässä säädetään, ei koske markkina- ja ympäristönsuojelun liittyvää toimenpidemääräystä, josta säädetään markkina- ja ympäristönsuojelulain 17 §:ssä.

37 §

Lannoitevalvonnan seuraamusmaksu

Ruokavirasto voi määrätä talouden toimijan maksamaan vähintään 300 euron ja enintään 5 000 euron seuraamusmaksun, jos:

- 1) talouden toimija laiminlyö 9 tai 11 §:ssä säädetyn velvollisuuden lannoitevalmisteiden merkitsemisestä tai pakkaamisesta;
- 2) talouden toimija laiminlyö 14 §:ssä säädetyn toimintaa koskevan ilmoitusvelvollisuuden;
- 3) lannoitevalmisteen tai lannan käyttäjä laiminlyö 6 tai 16 §:ssä säädetyn tiedoston pitämistä koskevan velvollisuuden;
- 4) talouden toimija laiminlyö 28 §:ssä säädetyn lannoitevalmisteen tuontia koskevan ilmoitusvelvollisuuden.

Seuraamusmaksu määrätään maksettavaksi valtiolle. Maksun suuruutta arvioitaessa on otettava huomioon menettelyn laatu, vahingollisuus ja toistuvuus. Seuraamusmaksu jätetään määräämättä tai määrätään maksettavaksi vähimmäismäärää pienempänä, jos tekoa voidaan pitää vähäisenä ja maksun määräämättä jättäminen tai määrääminen vähimmäismäärää pienempänä on kohtuullista laiminlyönnin laatu, toistuvuus, suunnitelmallisuus ja muut olosuhteet huomioon ottaen.

Seuraamusmaksua ei saa määrätä luonnolliselle henkilölle, jota epäillään samasta teosta esitutkinnassa, syyteharkinnassa tai tuomioistuimessa vireillä olevassa rikosasiassa tai jolle on samasta teosta annettu lainvoimainen tuomio. Jos seuraamusmaksu on määrätty luonnolliselle henkilölle, samasta teosta ei saa tuomita tuomioistuimessa rangaistusta.

Seuraamusmaksua ei saa määrätä, jos teosta on kulunut yli vuosi. Seuraamusmaksu vanhenee viiden vuoden kuluttua maksua koskevan lainvoimaisen ratkaisun antamispäivästä. Seuraamusmaksu raukeaa maksuvelvollisen kuollessa. Seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).

38 §

Kielto

Ruokavirasto voi kieltää lannoitevalmisteen tai sen ainesosan:

1) valmistuksen, jos sen valmistuksessa käytetty valmistus- tai säilytystila, valmistusmenetelmä tai -laite, valmistajan laatujärjestelmä taikka tuote ei täytä sille tässä laissa säädettyjä vaatimuksia;

2) käsittelyn, jos käytetty käsittely- tai säilytystila, käsittelymenetelmä tai -laite, valmistajan laatujärjestelmä taikka tuote ei täytä sille tässä laissa säädettyjä vaatimuksia;

3) markkinoille saattamisen tai käytön, jos lannoitevalmiste tai sen ainesosa, sen pakkaaminen taikka siitä annettavat tiedot eivät täytä tässä laissa säädettyjä vaatimuksia tai sitä käytetään sen käyttöohjeiden vastaisesti;

4) tuonnin, jos sen tarkastuksessa havaitaan, ettei se täytä tässä laissa säädettyjä vaatimuksia.

Kielto on määrättävä määräaikaisena, jos sen perusteena oleva epäkohta on mahdollista poistaa. Kielto on viipymättä peruutettava, jos sen perusteena oleva epäkohta on poistettu tai jos epäkohdalla ei enää kiellon määräämisen kannalta ole merkitystä.

Kieltoa on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei muutoksenhakuviranomainen kiellä valvontaviranomaisen päätöksen täytäntöönpanoa tai määrää sitä keskeytettäväksi.

Jos asia ei siedä viivytystä, Ruokaviraston lisäksi myös elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi määrätä lannoitevalmiste-erää koskevan kiellon väliaikaisesti. Väliaikainen kielto on saatettava viivytyksettä Ruokaviraston ratkaistavaksi. Kielto raukeaa, jos Ruokavirasto ei ole tehnyt 1 momentissa tarkoitettua päätöstä kahden viikon kuluessa kiellon antamisesta.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske markkinavalvontaan liittyvää kieltoa, josta säädetään markkinavalvontalain 18 §:ssä.

39 §

Tilapäiset rajoitukset

Ruokavirastolla on oikeus antaa tilapäinen määräys, jolla kielletään lannoitevalmisteen valmistus, markkinoille saattaminen, käyttö, tuonti tai vienti taikka rajoittaa niitä, sekä määrätä kielletyt lannoitevalmisteet poistettaviksi markkinoilta tai lannoitevalmisteiden hallussapitäjien varastoista, jos on perusteltua syytä olettaa, että lannoitevalmiste voi aiheuttaa merkittävää vaaraa ihmisten tai eläinten terveydelle, kasvien terveydelle taikka

ympäristölle. Ruokaviraston tulee huolehtia siitä, että asiassa tarvittavat selvitykset tehdään viivytyksettä.

Ruokavirasto voi yksittäistapauksessa myöntää luvan poiketa 1 momentissa tarkoitusta kiellosta ja rajoituksesta, jos voidaan varmistua siitä, että luvan kohteena oleva lannoitevalmiste ei aiheuta vaaraa ihmisten tai eläinten terveydelle, kasvien terveydelle taikka ympäristölle.

40 §

Toiminnan keskeyttäminen ja peruuttaminen

Ruokavirasto voi keskeyttää tai peruuttaa rekisteriin merkityn toiminnan, jos toiminta on olennaisesti lannoitesäännösten vastaista eikä talouden toimija ole noudattanut Ruokaviraston 36 §:n nojalla antamaa määräystä tai 38 §:n nojalla antamaa kieltoa.

Ruokavirasto voi keskeyttää tai peruuttaa talouden toimijan rekisteröinnin, jos toimija ei enää ole 12 §:ssä tarkoitettulla tavalla luotettava ja peruste, jonka takia talouden toimijaa ei pidetä luotettavana, on luonteeltaan olennainen ja vakava, eikä talouden toimija ole Ruokaviraston määräyksestä huolimatta korjannut laiminlyöntiä.

Toiminnan keskeyttämistä tai rekisteröinnin keskeyttämistä koskeva päätös on voimassa, kunnes Ruokavirasto toteaa, että keskeyttämisen perusteena olleet epäkohdat on korjattu.

41 §

Lannoitevalmisteen uudelleen käsittely, hävittäminen ja palauttaminen

Jos lannoitevalmisteen tai sen ainesosan valmistus, käsittely, markkinoille saattaminen, käyttö tai tuonti on 38 §:n nojalla kielletty, Ruokavirasto voi määrätä sen hyväksymällään tavalla käsiteltäväksi uudelleen, hävitettäväksi tai palautettavaksi lähettäjämaahan talouden toimijan kustannuksella. Päätökseen voidaan liittää määräyksiä sen täytäntöönpanossa noudatettavasta menettelystä.

42 §

Uhkasakko sekä teettämis- ja keskeyttämisuhka

Ruokavirasto voi tehostaa 36 §:ssä tarkoitettua määräystä, 38 §:ssä tarkoitettua kieltoa ja 41 §:ssä tarkoitettua uudelleen käsittelyä, hävittämistä ja palauttamista lähtömaahan koskevaa määräystä uhkasakolla tai teettämis- tai keskeytysuhalla. Mitä edellä tässä momentissa säädetään, ei koske markkinavalvonnassa määrättävää uhkasakkoa tai teettämisuhkaa, joista säädetään markkinavalvontalain 28 §:ssä.

Uhkasakosta, teettämis- ja keskeyttämisuhasta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

43 §

Rangaistussäännös

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta

1) laiminlyö 6 §:ssä tai sen nojalla annetussa säännöksessä säädettyjä vaatimuksia fosforin käytöstä,

2) valmistaa, saattaa markkinoille, asettaa saataville markkinoilla, käyttää tai tuo lannoitevalmistetta tai ainesosaa, joka ei täytä 7 §:ssä tai sen nojalla annetuissa säännöksissä säädettyjä vaatimuksia,

3) rikkoo 36 §:n nojalla annettua määräystä tai 38 §:n nojalla annettua kieltoa,

4) rikkoo 39 §:n nojalla annettua tilapäistä rajoitusta taikka

5) rikkoo 41 §:n nojalla annettua uudelleen käsittely-, hävittämisen- tai palauttamismääräystä,

on tuomittava, jollei laiminlyöntiä tai teosta aiheutunutta vaaraa ihmisten tai eläinten terveydelle tai kasvien terveydelle taikka ympäristölle ole pidettävä vähäisenä taikka jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *lannoitelakirikkomuksesta* sakkoon.

Ruokavirasto tekee 5 luvussa tarkoitettujen viranomaisten puolesta ilmoituksen 1 momentissa tarkoitettua rikkomuksen saattamiseksi syyteharkintaan. Ilmoitus voidaan jättää tekemättä rikkomuksesta, jota on kokonaisuutena pidettävä ilmeisen vähäisenä.

8 luku

Erinäiset säännökset

44 §

Valtion viranomaisen suoritteista perittävät maksut

Valtion viranomaisen tämän lain nojalla suorittamasta valvonnasta perittävistä maksuista säädetään valtion maksuperustelaissa (150/1992).

45 §

Vahingonkorvausvelvollisuus

Lannoitevalmisteiden valmistajan sekä lannoitevalmisteita Euroopan unionin jäsenvaltioista tai sen ulkopuolisista maista tuovan on korvattava vahinko, joka lannoitevalmisteiden ammattikäytössä aiheutuu käyttäjälle siitä, että lannoitevalmiste ei täytä lannoitevalmisteasetuksessa taikka tässä laissa säädettyjä vaatimuksia. Korvaus on suoritettava, vaikka vahinkoa ei ole aiheutettu tahallisesti tai huolimattomuudesta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua korvausvelvollisuutta ei kuitenkaan ole, jos se, jolta vaaditaan korvausta, saattaa todennäköiseksi, ettei lannoitevalmisteessä ollut vahingon aiheuttanutta virhettä silloin, kun hän saattoi lannoitevalmisteen markkinoille.

Velvollisuudesta korvata lannoitevalmisteesta henkilölle taikka yksityiseen käyttöön tai kulutukseen tarkoitettulle ja vahinkoa kärsineen pääasiassa sellaiseen tarkoitukseen käyttämälle omaisuudelle aiheutunut vahinko säädetään tuotevastuulaissa (694/1990).

46 §

Muutoksenhaku

Ruokaviraston päätökseen, lukuun ottamatta 36–41 §:ssä tarkoitettuja päätöksiä, saa vaatia oikaisua. Ilmoitetuksi laitokseksi 21 §:n mukaisesti hyväksytyyn vaatimuksenmukaisuuden arviointilaitoksen antamaan päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa.

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Muutoksenhausta valtion viranomaisen määräämään maksuun säädetään valtion maksuperustelaissa.

Muutoksenhausta Tullin päätökseen sovelletaan oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettua lakia.

Muutoksenhausta 42 §:ssä tarkoitettuun uhkasakon asettamista ja maksettavaksi tuomitsemista koskevaan päätökseen säädetään uhkasakkolaissa.

Edellä 38 §:n 4 momentissa tarkoitettua väliaikaista kieltoa koskevaan päätökseen ei saa erikseen hakea muutosta valittamalla.

711/2022

47 §

Täytäntöönpano

Tämän lain nojalla tehtävässä muussa kuin 37 §:ssä tarkoitetussa lannoitevalvonnan seuraamusmaksua koskevassa päätöksessä voidaan määrätä, että päätöstä on noudatettava ennen kuin se on saanut lainvoiman, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

48 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 16 päivänä heinäkuuta 2022. Sen 12 §:ää sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2023.

Tällä lailla kumotaan lannoitevalmistelaki (539/2006), jäljempänä *kumottu laki*. Kumotun lain nojalla annetut maa- ja metsätalousministeriön asetukset sekä määräykset jäävät kuitenkin, siltä osin kuin ne eivät ole ristiriidassa tämän lain kanssa, edelleen voimaan.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

49 §

Siirtymäsäännökset

Ennen tämän lain voimaantuloa kumotun lain nojalla ilmoitetut toimijat saavat ilman erillistä ilmoitusta jatkaa toimintaansa.

Lannoitevalmisteita saa tämän lain voimaantulon jälkeen valmistaa kumotun lain mukaisilla tyyppinimillä 31 päivään joulukuuta 2023 ja niitä saa saattaa markkinoille 31 päivään joulukuuta 2024. Lannoiteasetuksen liitteen I mukaisia lannoitetyyppejä saa valmistaa 31 päivään joulukuuta 2023.

Ruokavirasto voi tämän lain tullessa voimaan lisätä ainesosaluetteloon lannoitevalmistasetuksen ja kumotun lain tyyppinimiluokkien perusteella sellaisia ainesosia, jotka täyttävät tämän lain 8 §:n 3 momentin mukaiset edellytykset. Uudet tämän lain 8 §:n 2 momentin mukaiset 15 päivään heinäkuuta 2023 mennessä tulleet hakemukset ovat maksuttomia.

Laitokselle ennen tämän lain voimaantuloa kumotun lain 14 §:n nojalla myönnetty hyväksyntä on voimassa 31 päivään joulukuuta 2023.

Ennen tämän lain voimaantuloa vireille tulleet asiat käsitellään noudattaen lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Naantalissa ja Helsingissä 8.7.2022

Tasavallan Presidentti

Sauli Niinistö

Maa- ja metsätalousministeri Antti Kurvinen